

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Aleny Bačínové a soudců Mgr. Marty Nyplové a JUDr. Jana Fifky ve věci

žalobců: a) **B. P.**, narozená dne [redacted]
bytem [redacted], [redacted]
b) **O. P.**, narozený dne [redacted]
bytem [redacted], [redacted]
oba zastoupeni advokátem **A. S.**
sídlem [redacted], [redacted]

proti

žalovanému: [redacted], IČO: [redacted]
sídlem [redacted], [redacted]
zastoupený advokátem **J. P.**
sídlem [redacted], [redacted]

na zdržení se rušení výkonu vlastnického práva imisemi

k odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 14. 12. 2018
č. j. 13 C 49/2017-369

takto:

I. Rozsudek okresního soudu se ve výrocích I a III **potvrzuje** v tomto znění výroku I:

Žalovaný je povinen zdržet se rušení vlastnického práva žalobců nad míru přiměřenou poměrům spadem listí, nažek a větví ze stromů javorů [redacted], nacházejících se na pozemku parc. č. [redacted], ostatní plocha, zeleň, o výměře [redacted] m² na sousední pozemek parc. č. [redacted], zahrada, o výměře [redacted] m², obojí v k. ú. [redacted], obec [redacted].

II. Ve výroku II se rozsudek **mění** takto:

Žalovaný je povinen nahradit každému ze žalobců náklady řízení před okresním soudem ve výši 10.056 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobců.

III. Žalovaný je povinen nahradit každému ze žalobců náklady odvolacího řízení ve výši 8.521 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobců.

Odůvodnění:

1. Shora označeným rozsudkem uložil okresní soud žalovanému povinnost zdržet se toho, aby stromy javoru [REDAKCE], jež se nacházejí na jeho pozemku parc. č. [REDAKCE], ostatní plocha, zeleň o výměře [REDAKCE] m² v k. ú. [REDAKCE], obec [REDAKCE], působil žalobcům na jejich pozemku parc. č. [REDAKCE], zahrada, o výměře [REDAKCE] m², v k. ú. [REDAKCE], obec [REDAKCE], jakékoli imise spadem listí, nažek a větví, tj. zdržet se rušení výkonu vlastnického práva žalobců imisemi (spadem) listí, nažek a větví ze stromů javoru [REDAKCE] nacházejících se na pozemku parc. č. [REDAKCE], na sousední pozemek parc. č. [REDAKCE] (výrok I). Žalovanému dále uložil povinnost nahradit žalobcům náklady řízení ve výši 50. 656,12 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jejich zástupce (výrok II) a v téže lhůtě povinnost nahradit státu na účet České republiky – Okresního soudu v Hradci Králové náklady řízení ve výši 550 Kč (výrok III).
2. Okresní soud po provedeném dokazování vzal za prokázáno, že účastníci řízení jsou vlastníky výše popsaných sousedících pozemkových parcel, a to tak, že žalobci jsou každý z jedné ideální poloviny spoluvlastníky pozemku č. [REDAKCE] – zahrada a žalovaný je vlastníkem pozemku č. [REDAKCE] ostatní plocha, vše v k. ú. a obci [REDAKCE]. V těsné blízkosti hranice pozemků jsou na pozemku žalovaného vysázeny stromy javoru [REDAKCE], jejichž koruny výrazně přesahují nad pozemek žalobců. Již od roku 2013 žalobci (stejně jako i majitelé ostatních pozemků sousedících v téže lokalitě s pozemkem žalovaného) opakovaně upozorňují žalovaného na obtíže, které jim stromy způsobují; věc byla několikrát projednávána i na zasedání rady žalovaného, ale bez zásadnějšího opatření ve prospěch obyvatel města. Soud vzal taktéž za prokázáno, že spadem listí, větví a nažek ze stromů javoru [REDAKCE] na pozemek žalobců dochází k podstatnému omezování žalobců v obvyklém užívání jejich pozemku. Bylo zjištěno, že k nadměrnému spadu dochází po dobu devíti měsíců v roce, takže žalobci jsou v té době téměř neustále nuceni odklízet zcela nepřiměřené množství tohoto spadu, jelikož zmíněná část pozemku žalobců se nachází v klidové zóně, v níž žalobci vybudovali okrasnou zahradu, bazén a zahradní domek. Pokud by žalobci nažky neodklízeli, docházelo by k zaplevelení pozemku, a neodklizením spadlého listí a větví by jim bylo znemožněno využívat tuto jimi vybudovanou klidovou zónu. Okresní soud dále zjistil, že stromy žalovaného nepožívají žádné zvláštní ochrany, že jiná obdobná výsadba stromů s podobným množstvím spadu se ve městě nenachází. Učinil závěr, že je třeba přijmout vhodné opatření k tomu, aby žalobci nebyli rušeni ve výkonu svého vlastnického práva nad míru přiměřenou poměrům. Sám žalovaný v průběhu řízení spatřoval nápravu ve vhodném zásahu k tomu určeného arboristy. Stromy javoru [REDAKCE] sice byly vysázeny na pozemku žalovaného dávno předtím, než žalobci sousední pozemek kupovali, tehdy však nedosahovaly současné výše. Žalobci navíc předpokládali, že žalovaný se bude o stromy náležitě starat, a to především s ohledem na skutečnost, že se jedná o lokalitu určenou pro bydlení v rodinných domech. Žalovaný však po celou dobu v této lokalitě řádnou údržbu stromů neprováděl, přestože občané dotčení spadem si na rušení výkonu jejich vlastnického práva spadem stěžovali; naopak, nechal stromy vyrůst do takové výšky, že v současné době je spad pro obyvatele okolních nemovitostí neúnosný. Imisi spadem tedy

okresní soud shledal nepřiměřenou poměrům a za adekvátní naopak považoval, že by v oblasti nemělo docházet k žádným („jakýmkoli“) imisím tohoto druhu. O nákladech řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 ve spojení s § 150 o. s. ř. Za část řízení, které bylo po úpravě žaloby zastaveno (o odstranění stromů), nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení. Náhradu nákladů řízení vzniklých po úpravě žaloby (od 29. 10. 2017) přiznal žalobcům plně, když jednotlivé úkony podrobně odůvodnil. O nákladech státu rozhodl podle § 148 odst. 1 o. s. ř., když žalovaný, který nebyl v řízení úspěšný, zaplatil zálohu za znalecký posudek 4.000 Kč a zbývá, aby doplatil 550 Kč.

3. Proti tomuto rozsudku se žalovaný v zákonné lhůtě odvolal. Namítl odvolací důvody podle § 205 odst. 2 písm. d), e) a g) o. s. ř., tedy že soud neúplně zjistil skutkový stav věci a z toho důvodu dospěl i k nesprávným skutkovým zjištěním a právním závěrům. Měl za to, že žalobci neprokázali omezení jejich vlastnického práva nad míru přiměřenou poměrům. Prokázáno naopak bylo, že žalovaný se o stromy stará a realizuje v korunách stromů pravidelnou údržbu; na jaře 2018 pak byly stromy ošetřeny zdravotním řezem. Stromy javoru ■■■■■ jsou tzv. starou zátěží, tedy nacházely se v daném místě již v okamžiku, kdy žalobci pozemek koupili, postavili na něm dům a založili přímo pod těmito stromy svou okrasnou zahradu. Uvedená lokalita je navíc neporovnatelná s většinou ostatních ulic ve městě, v nichž probíhalo místní šetření, neboť výsadba javorů ■■■■■ ve městě je ojedinělá - nejedná se o tzv. malé kulovité javory, které jsou jinak běžně vysazovány. K přesahu částí stromů sice dochází i v jiných lokalitách, ale jedná se o stromy jiné (v ulici ■■■■■ jsou vysázeny lípy, které jsou asi přesahem větví na cizí pozemky nejpodobnější, ale spad listů není v takovém množství jako u javoru ■■■■■ a navíc z těchto stromů nepadají nažky). Ze stromů javoru ■■■■■ pak je samozřejmě spad rozdílný než z jiného druhu stromu v porovnávaných lokalitách; u těchto stromů je obecně spad hojnější, což ovšem soud neposoudil a nezohlednil. Žalovaný proto navrhoval doplnění dokazování provedením znaleckého posudku, který by porovnal spad z jednotlivých druhů stromů v lokalitách, které byly předmětem místního šetření, oproti javorům ■■■■■ nacházejícím se na pozemku žalovaného. Dále žalovaný namítl, že okresní soud nikde nestanovil míru přiměřenou poměrům, proto jsou jeho úvahy nepřezkoumatelné. Pokud uvedl ve výroku, že žalovaný je povinen zdržet se jakýchkoli imisí, tak to znamená, že nesmí na pozemek žalobců spadnout ani jedna nažka či jediný list ze stromu, což je zcela iracionální závěr, který ani nemá oporu v provedeném dokazování, a v konečném důsledku by takové rozhodnutí samozřejmě znamenalo skácení stromů - pak by ovšem bylo třeba uvažovat a posoudit v rámci proporcionality obou vlastnických práv, zda toto lze po žalovaném spravedlivě požadovat. Jelikož stromy byly vysázeny dávno před koupí zahrady žalobci, je žalovaný přesvědčen, že žalobci měli a mohli uspořádání nemovitostí zvolit tak, aby se jejich okrasná část, zahradní domek, bazén apod. nenacházel přímo pod stromy. Zcela jistě totiž již v té době docházelo ke spadu. Žalovaný též navrhoval vypracování znaleckého posudku, jímž by bylo určeno, jakým způsobem je žalovaný schopen dodržet míru, kterou soud určí za přiměřenou místním poměrům. Tento důkaz však byl soudem zamítnut, žalovaný je ovšem přesvědčen, že pro rozhodnutí je podstatný. Žalovaný rovněž namítl, že okresní soud nezohlednil skutečnost, že se daná lokalita vymyká běžnému standardu (k tomu připomněl rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 3859/2017). Ze znaleckého posudku přitom plyne, že spad ze stromů je „normální“ záležitostí, samozřejmě během kalendářního roku je v různé intenzitě v závislosti na ročním období. Úkol, zda dochází k omezení vlastnického práva žalobců nad míru přiměřenou poměrům, však znalec neobjasnil, když uvedl, že toto „není podstatné“ a zabýval se jen kondicí předmětných stromů. Pokud jde o náklady řízení, namítl žalovaný, že předchozí rozsudek byl zrušen v podstatě pro nepřezkoumatelnost, žalovaný tedy byl v této fázi (v předchozím odvolacím řízení) úspěšný, což okresní soud nezohlednil. Žalovaný navrhl, aby rozsudek okresního soudu byl změněn a žaloba zamítnuta, případně aby byl zrušen a věc byla vrácena okresnímu soudu k dalšímu řízení.

4. Žalobce v písemném vyjádření k odvolání navrhl potvrzení rozsudku z jeho správných důvodů. Vyzdvihl, že žalobci jsou nuceni prakticky nepřetržitě ze svého pozemku odklízet spad, neboť pokud by tak nečinili, nemohla by dotčená část pozemku sloužit jako odpočinková zahrada a plnit tak svoji funkci, navíc by jim vznikla škody, tedy náklady, které by byli nuceni vynaložit na obnovu okrasné zahrady (odplevelení). Žalobce obtěžuje i nutnost častého čistění okapů nejen u zahradního domku, ale i u rodinného domu; okapy za intenzivnějšího deště přestávají plnit svoji funkci, dochází k jejich přetékání, což rovněž hrozí vznikem škody - může to mít za následek zatékání dešťové vody do fasády domu a tím její poškozování. Ve stejném rozsahu jako vlastnické právo žalobců není v [REDAKCE] rušeno vlastnické právo žádné třetí osoby, naopak v drtivé většině případů majitelé pozemků nacházejících se v klidové zóně nejsou obdobným spadem nijak rušeni. Vzhledem k místním a druhovým poměrům pak lze považovat za obvyklý stav, kdy vůbec nedochází k obtěžování vlastníků pozemků spadem listů, větví a nažek ze stromů rostoucích na sousedních pozemcích. Nelze přehlížet, že město hospodaří s veřejnými prostředky, z nichž provozuje městské technické služby, které mimo jiné odklízejí spad ze stromů na pozemcích města, je-li již tento neúnosný, přičemž na tuto službu přispívá každých občan města ze svých daní. Podle přesvědčení žalobců jsou závěry soudu o nepřiměřenosti míry rušení vlastnického práva žalobců zcela správné, když vyplývají z provedeného dokazování a taktéž jsou řádně zdůvodněny. Ať už se žalovaný o stromy stará či nikoli, důležitý je výsledek takové péče, který je však z hlediska žalobců neuspokojivý. Je zjevné, že odborníci, jejichž pokyny se žalovaný při péči o stromy řídí, zcela pomíjejí aspekt nezákonných imisí ze stromů na cizí pozemky, v jejichž důsledku dochází k rušení vlastnických práv třetích osob, a zabývají se výhradně jen a pouze zdravím předmětných stromů. Samotné zdraví stromů však nemůže ospravedlnit extrémní a excesivní zásah do vlastnického práva žalobců. Žalobci při koupi svého pozemku důvodně předpokládali, že žalovaný se bude o své stromy starat tak, že současný stav nedopustí, a rozhodně nemohli předvídat, že žalovaný takovou situaci nebude efektivně řešit, a to i vzhledem k tomu, že dle územního plánu je území, na němž se pozemek žalobců nachází, vymezeno jako území pro bydlení v rodinných domech. Pokud jde o neporovnatelnost s ostatními lokalitami, neuvádí žalovaný niče, co by nasvědčovalo tomu, že se jedná o výjimečnou, resp. jedinečnou lokalitu, která by byla neporovnatelná při posuzování přiměřenosti imisí ze stromů s jinou částí obce. Při posuzování míry přiměřené poměrům je tak třeba vycházet z povahy celého intravilánu obce, když běžné imise unikající ze stromů na sousední pozemky jsou ve městě [REDAKCE] prakticky nulové. Obecný rozsah spadu ze stromů javoru [REDAKCE] přitom dle žalobců ani okresního soudu není relevantní. Za správný žalobci považovali i výrok, podle něhož se žalovaný musí zdržet veškerého spadu, který s ohledem na danou situaci považují za jediný možný. Je nepochybné, že spad je z javoru [REDAKCE], nikoli například z ořešáku, který se nachází na pozemku žalobců, který má zcela jiné listy a větve a naopak nemá nažky a květy. K údajné nesprávnosti výroku o nákladech řízení žalobci poznamenali, že žalovaný svým jednáním zavedl příčinu k podání zcela důvodné žaloby, oni tedy vynaložili prostředky k účelnému uplatnění svých práv včetně nákladů prvního odvolacího řízení. Zároveň měli za to, že není důvod pro aplikaci § 150 o. s. ř., tedy není důvod, pro který by neměla být žalobcům přiznána náhrada nákladů řízení i za úkony provedené do doby, než upravili žalobní petit tak, že se nadále nedomáhají odstranění některých stromů. Smyslem bylo, aby nebyli nad míru přiměřenou poměrům rušení ve výkonu svého vlastnického práva, přičemž odstranění některých stromů se přestali domáhat vzhledem k vývoji relevantní judikatury. Již před úpravou žalobního návrhu se tedy in eventum domáhali povinnosti, která pak byla žalovanému uložena, tedy setrvali na svém eventuálním návrhu.
5. Odvolací soud po zjištění, že odvolání podala osoba oprávněná a včas (§ 201 a § 204 o. s. ř.), přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, a to z odvolatelem uplatněných odvolacích důvodů, stejně jako z důvodů, které v odvolání

výslovně uvedeny nebyly (§ 205 odst. 2 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř.). Zároveň doplnil dokazování o důkazy, potřeba jejichž provedení vyšla v odvolacím řízení najevo, resp. které byly již navrženy již před soudem prvního stupně (§ 120 odst. 1, 2 o. s. ř.) či vznikly až po vyhlášení jeho rozhodnutí (§205a písm. f/ o. s. ř. – viz dále).

6. Otázkou, jak postupovat při obraně proti imisím upravené § 1013 odst. 1 o. z., se již mnohokrát zabýval Nejvyšší soud. Podle jeho rozhodnutí ze dne 29. 4. 2015 sp. zn. 22 Cdo 3940/2014 je v zásadě judikatura ohledně imisí existující k § 130a odst. 1, resp. k § 127 odst. 1 obč. zák. použitelná i pro posuzování imisí podle § 1013 odst. 1 o. z. Nový občanský zákoník pak výslovně zakazuje obtěžování (konání toho, co působí, že imise vnikají na pozemek jiného vlastníka), a to v míře nepřiměřené místním poměrům (zde jde o poměry existující v místě) a podstatně omezující obvyklé užívání pozemku (tedy užívání obvyklé v jiných podobných místech – zde se jedná o poměry druhové). Dovolací soud (již dříve) řešil i otázku, zda při posuzování místních poměrů se uplatní míra obvyklá danému místu či věci, nebo míra, jež je žádoucí. Již v rozsudku ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. 22 Cdo 1421/2003 publikovaném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 14/2006 uvedl, že je třeba uvážit, jaká je v dané lokalitě s přihlédnutím k jiným obdobným lokalitám (např. k tomu, zda jde o město, vesnici nebo o pozemky sloužící jen k zemědělskému využití) přiměřená míra konkrétních imisí. Stanovení toho, zda jde o obtěžování nad míru přiměřenou poměrům, je přitom věcí soudcovského uvážení. Soud rozhodující o návrhu na ochranu podle uvedeného ustanovení se však nemůže omezit pouze na konstatování, že namítaný zásah je v souladu se stavem v místě obvyklým, ale musí vždy zohlednit míru přiměřenou poměrům (které by měly být). Jde tak o reakci na případ, kdy v určitém konkrétním místě souběhem okolností vzniknou místní poměry, které se významně liší od poměrů v jiných podobných místech a které se z hlediska zásadních zásad, na nichž spočívá soukromé právo (dobré mravy, ochrana života a zdraví, svobody, cti, důstojnosti a soukromí, zákaz zneužití práva), jeví jako nežádoucí. Tento názor se přiměřeně uplatní i pro posuzování imisí podle § 1013 odst. 1 o. z. (viz usnesení NS ze dne 30. 10. 2018 sp. zn. 22 Cdo 3088/2018). Je též třeba přihlídnout ke společenskému významu výkonu práva, který imise způsobuje. Povinnost tvrzení i důkazní břemeno ohledně skutečností významných podle citovaného ustanovení má žalobce (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2019 sp. zn. 22 Cdo 2573/2019). V posledně uvedeném rozhodnutí je rovněž zmiňováno, že i pokud v době, kdy účastník pozemek kupoval, mohl předpokládat, že dojde k imisím (byť se jednalo o stínění stromem), netvoří tato skutečnost zákonný důvod pro zamítnutí žaloby.
7. Odvolací soud nejprve připomíná, že již ve svém zrušujícím usnesení ze dne 14. 6. 2018 č. j. 19 Co 113/2018-239 uložil okresnímu soudu zabývat se mírou imisí, která je přiměřená místním a druhovým poměrům, a vysvětlit, proč má za to, že je tato míra v daném případě překročena. V napadeném rozsudku okresní soud (po předchozí úpravě žaloby) shledal jako míru přiměřenou poměrům absenci jakékoli imise spadem listí, větví a nažek, což je závěr, který nemůže obstát, neboť je v rozporu s hmotným právem i provedeným dokazováním. Z obsahu provedených důkazů totiž nelyne, že v rámci místního šetření okresní soud zjistil jinde v obvodu žalovaného zcela nulový spad ze stromů na pozemky jiných vlastníků. Naopak, v četných lokalitách – např. ulice [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] a dalších byl spad ze stromů zjištěn, byť ne vždy byly v místě stejné druhé poměry jako v případě žalobců, případně se jednalo o spad menšího rozsahu. Navíc je dle názoru odvolacího soudu takové rozhodnutí nevykonatelné, jak bude dále rozvedeno. Z toho důvodu odvolací soud při jednání dne 4. 6. 2019 účastníkům vysvětlil, že je třeba ve smyslu § 1013 odst. 1 o. z. stanovit hledisko pro míru přiměřenou místním i druhovým poměrům. Soud toto hledisko spatřoval ve velikosti korun stromů, jaká byla v době, kdy žalobci pozemek v této lokalitě koupili. Domníval se, že za tím účelem bude

zřejmě nezbytně znalci zadat doplnění znaleckého posudku na základě ve spise založených fotografií, když i ze závěru znaleckého posudku provedeného v prvostupňovém řízení plyne, že byla doporučena redukce korun stromů zkušeným arboristou, kterého se žalovaný zavázal přizvat s tím, že do té doby žalovaný žalobcům nabízel pomoc s odstraňováním nadměrného spadu prostřednictvím svých technických služeb, jejichž zaměstnanci by za součinnosti žalobců pozemek například jedenkrát měsíčně uklidili. Žalobci byli schopni a ochotni navržené řešení akceptovat, ale pomoc žalovaného při úklidu pozemků jednou měsíčně jim připadala malá, neboť sami údajně odstraňují nálet každý druhý den. Za optimální považovali úklid technickými službami jedenkrát týdně a v době spadu listí dvakrát týdně, jelikož listí dusí vegetaci. Zároveň žalobci požadovali, aby arboristovi bylo zadáno zkrátit korunu stromů co nejvíce za jejich současného přežití, tzn. zřejmě až „na hlavu“. Účastníci poté uzavřeli dohodu, že do podzimu 2019 budou technické služby žalovaného jedenkrát týdně sbírat spad, který měli žalobci připravit před vrátka, a jednou za 14 dnů vyčistí pozemek žalobců přibližně dvouhodinovou činností, s tím, že se vyčká provedení redukce stromů v době mimo vegetační období a podle tohoto výsledku účastníci případně upraví své procesní návrhy. Z avizované dohody účastníků však sešlo pro rozdílné představy účastníků o rozsahu a frekvenci úklidu zahrady a míře redukce stromů, což plyne i z dále popsaných důkazů, které byly později odvolacím soudem provedeny.

8. Odvolací soud doplnil dokazování následujícím způsobem:
9. Z e-mailové zprávy ze dne 9. 10. 2019 bylo zjištěno, že starosta města [redacted] zaslal znalci zápis z jednání rady města, podle něhož úklid proběhl dne 4. 10. 2019, přičemž dne 9. 10. 2019 byl úklid požadován žalobci každý pátek v rozsahu dvou hodin do konce listopadu 2019, poté požadovali jednorázový úklid v rozsahu asi čtyř hodin. Zpráva zmiňuje i posudek společnosti [redacted] (společnost, kterou vlastní znalec [redacted] K[redacted], [redacted] - poznámka soudu), který návrh řešení neobsahuje a pouze konstatuje, že stromy jsou zdravé, ořez či kácení je v rozporu s legislativou a lze zadat pouze zdravotní ořez (maximálně dva až tři metry) každé dva roky. Rada města přesto rozhodla požádat o skácení stromů na OVŽP. Z další zprávy ze dne 10. 10. 2019 plyne, že starosta města sdělil žalobci a), že dle jeho požadavků na úklid spadu ze stromů proběhne úklid 11. 10., 18. 10. a 25. 10., dále 1. 11., 8. 11., 15. 11., 22. 11. a 29. 11. 2019. Ze zprávy [redacted], se sídlem [redacted], [redacted], ze dne 13. 2. 2020 vyplývá, že na konci března 2020 byl proveden tvarovací řez na osmi kusech javorů [redacted], a to v souladu s posudkem od firmy [redacted], přičemž městu [redacted] byla za předmětné práce vyúčtována částka 56.047 Kč. Tuto skutečnost při jednání odvolacího soudu následně potvrdil i svědek I [redacted] T [redacted], [redacted] žalovaného, s tím, že řezem byla zkrácena koruna stromů asi o jeden metr po celém obvodu. Z výpovědi tohoto svědka bylo dále zjištěno, že s předmětným problémem se setkal poprvé asi v roce 2016. Na podzim roku 2019 jej žalovaný vyzval, aby prováděli úklid spadlého listí a nažek jednou za čtrnáct dní, což činili, pokud měli „volné“ zaměstnance. Takto tam byli uklízet 3x až 4x po čtrnácti dnech. V listopadu 2019 byl panem P [redacted] /žalobcem a) - poznámka soudu/požádán o závěrečný úklid, ale neměl „volné lidi“. Když nabízel žalobcům úklid za další týden, pan P [redacted] řekl, že si ho už provedl sám. V roce 2020 už na technické služby žádné požadavky na úklid nebyly, ale dohodlo se, že každý pátek se technické služby zastaví vysypat žalobcům popelnici, což se děje dosud.
10. V průběhu odvolacího řízení bylo též rozhodováno ve správním řízení o návrhu žalovaného na povolení skácení předmětných stromů. Z rozhodnutí Městského úřadu [redacted] [redacted], odboru výstavby a životního prostředí, č. j. [redacted] ze dne 4. 5. 2020 plyne, že opětovně nebylo povoleno kácení osmi stromů javoru [redacted] (předchozí rozhodnutí bylo odvolacím orgánem zrušeno pro nepřezkoumatelnost), neboť nebyla splněna podmínka závažného důvodu pro kácení dřevin,

kteřá je uvedena v § 8 odst. 1 z. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v aktuálním znění (dále jen „ZOPK“). Po vyhodnocení funkčního a estetického významu dřeviny, který je mimořádně významný pro dané území, totiž nebylo možno učinit jiné rozhodnutí. Krajský úřad [redacted] kraje pak rozhodnutím č. j. [redacted] ze dne 7. 12. 2020 odvolání všech odvolatelů (žalobců i žalovaného) zamítl s tím, že závažnými důvody pro povolení kácení dřevin nejsou běžné projevy vývoje a růstu dřevin spočívající například v opadávání listů, plodů či jehličí (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5As 22/2011-100). Posuzované dřeviny jsou funkční, plní ekologické i společenské funkce, jsou perspektivní, vitální, neohrožují své okolí a jsou stabilní. Je třeba udržovat je v režimu běžné péče a veškeré doporučené péstební zásahy by měly být realizovány odborně kompetentními osobami v duchu příslušných oborových dokumentů. V žádném odborném vyjádření ani zpracovaném znaleckém posudku není doporučována realizace rozsáhlejších redukčních zásahů. Navrhovány jsou vesměs preventivní a neakutní péstební zásahy menšího rozsahu. Provozní bezpečnost byla popsána převážně jako uspokojivá. Dřeviny rostou v prostoru hojně využívaného městského hřiště, kde jsou veřejností bezpochyby vnímány jako žádoucí a esteticky působí jako zelená kulisa města udržující v daném místě optimální mikroklíma. Stín či úkryty v korunách stromů mohou využívat i některé druhy ptáků běžně se v městském prostředí vyskytující. Ve vazbě na širší urbanistickou strukturu města předmětné stromy spoluvytváří cenný lokální přirozený vegetační rámec vzrostlé zeleně v jinak převážně obytné zástavbě s dominantně nízkou vegetací. Podle závěru krajského úřadu předmětné dřeviny, jejichž zdravotní stav a minimálně střednědobá perspektiva zaručuje plnění funkčního a estetického významu po řadu let, nejsou plnohodnotně nahraditelné nižšími kultivary dřevin, jak navrhovali odvolatelé. Dřeviny jsou chráněny před poškozováním a ničením podle ustanovení § 7 ZOPK, přestože se na ně nevztahuje přísnější ochrana dle § 46 ZOPK týkající se památných stromů a jejich ochranných pásem nebo podle § 48 ZOPK ochrana týkající se zvláště chráněných zájmů rostlin a živočichů. Závažné důvody pro kácení dřevin, tedy skutečnosti, které nelze účinně eliminovat přiměřenými a obvykle dostupnými prostředky nebo postupy jinak, než pokácením dřeviny, tak nebyly krajským úřadem shledány. (Pro úplnost se dodává, že proti uvedenému rozhodnutí podali žalobci těsně před tímto rozhodnutím odvolacího soudu ke Krajskému soudu v Hradci Králové správní žalobu).

11. Odvolací soud rovněž v uvedené lokalitě sám provedl místní ohledání, a to dne 18. 5. 2021. Výsledek šetření zaznamenal v protokolu o místním ohledání, z něhož plyne, že od počátku roku žalobci naplnili spadem šest popelnic. Když je popelnice plná, zavolají technické služby a ty ji přijedou vysypat. Bylo zjištěno, jak vypadá vpust' po dešti (je plná spadu); vpustí je celkem pět. Z provedené fotodokumentace (č. l. 521 – 548 spisu) je patrný rozsah korun stromů i množství spadu. K tomu žalobkyně poznamenala, že nedocházelo-li by k neustálému vybírání nažek, začaly by ihned klíčit. Z fotodokumentace, kterou žalobci pořídili mezi 11. až 14. říjnem 2020, přestože byl mezi jednotlivými daty prováděn úklid, plyne, že na pozemku je větší množství listů, než je v tomto období u jiných stromů obvyklé.
12. Ze znaleckého posudku [redacted] J. [redacted] K. [redacted], [redacted], který byl zpracován k zadání žalovaného, odvolací soud zjistil, že na korunách stromů nelze realizovat rozsáhlejší obvodové redukce vyjma nutného zajištění stability celého stromu. Jedinou možností by bylo zahájení tvarovacích řezů v oblasti periferie stávající koruny, což by znamenalo znásobení péstebních nákladů s minimální změnou estetického efektu stromu. Jedná se o skupinu dospělých stromů, u nichž lze nadále počítat se zvětšováním objemu koruny v důsledku pokračujícího délkového přírůstku. To však není defektní stav, tato strategie je zcela běžná. Znalec byl rovněž vyslechnut odvolacím soudem při jednání konaném dne 8. 6. 2021, přičemž z jeho výpovědi bylo zjištěno, že pokud by javory měly v dnešní době dosáhnout velikosti a tvaru jako na 20 let starých fotografiích, šlo by to jedině tvarovacím řezem, ale ten

se začíná provádět již u mladých stromů a u dospělých je to výjimečný a finančně náročný zásah. Bylo by potřeba korunu upravovat v podstatě každý rok nákladem 10.000 až 15.000 Kč na jeden strom. Výraznější redukce vzrostlých stromů jsou pak považované za přestupek na úseku ochrany životního prostředí. Pokud by byly zredukovány koncové větve, vzniknou ihned nové, které by bylo třeba stále odstraňovat. Podstatné zmenšení koruny by bylo realizovatelné, ale nedoporučuje se po celém obvodu, protože otevírání korun stromů může vést k jejich poškození. Byl by možný řez z bočních stran stromů, který je povolen do tloušťky řezu 5 cm; takto by se mohl rozsah koruny zúžit až o jednu třetinu, ale nemohlo by to být jednorázovým řezem. Ve vztahu k opadům listů však tento zásah nic neřeší, protože strom potřebuje určitý objem asimilačního aparátu pro svoje fyziologické fungování a vždy si ho zařídí novými výhonky, ať na obvodu, nebo dovnitř koruny. K omezení spadu by nevedlo ani to, že by větve nezasahovaly tak výrazně nad pozemek žalobců, protože nálety se dějí větrem. Pokud by se stromy seřezaly až na hlavu, takto seřezaná koruna by nebyla schopna vyživovat kořeny, ty by začaly odumírat a strom by postupně uschl. Situace by byla jiná, pokud by se s ořezem začalo před 50 lety. U volně vysázených stromů se však takto nikdy nepostupuje. Jediným řešením, které by zabránilo dosavadnímu rozsahu náletu z javorů na pozemek žalobců, by bylo jejich skácení. Porovnáním starých fotografií se současným stavem však ani nelze určit, o jaké množství (například procentuálně) narostlo olistění javorů a s nimi související spad. Závisí to na mnoha proměnných, např. jaká je kondice stromů, zda jsou suché nebo mokré roky apod. Podle znalce je spad ze stromů přirozenou věcí. Horší je to s nažkami, které padají ze stromů a pak se zakořeňují, ale i to je přírodní proces. Podle znalce míra spadu ze stromů, k níž dochází na pozemek žalobců, není nepřiměřená.

13. Odvolací soud provedl i důkaz dopisem obyvatele [REDACTED] V [REDACTED] Z [REDACTED], který byl adresován odvolacímu soudu, a v němž je uvedeno, že veřejnost ve městě s obavami sleduje vývoj soudního procesu, jehož záměrem má být podstatné omezení zeleně všem užitečné ve městě. Žalobci by se dle názoru pisatele měli spíše přizpůsobit poměrům tam panujícím, než aby tomu bylo naopak - pokud je zahrada žalobců výběrová a prvotřídní, tak je v celém okolí jediná a panujícím poměrům se vymyká. Dále uvedl, že se nejedná o čtvrť obytnou vilovou, ale v sousedství se nacházejí dílny, sklady, volné plochy, pneuservis i sportovní zařízení. Požadavky žalobců označil za „přecitlivělé“.
14. Při jednání odvolacího soudu dne 29. 6. 2021 zástupce žalobců uvedl, že po upozornění odvolacím soudem netrvá na tom, aby ve výroku rozsudku bylo použito spojení „jakékoli imise“, čímž ovšem nemínil provést změnu žaloby nebo její částečné zpětvzetí. Šlo mu pouze o jisté upřesnění, kdy respektoval názor soudu, že musí být zkoumána míra přiměřená poměrům.
15. Po doplnění dokazování ve shora popsaném rozsahu odvolací soud zhodnotil důkazy provedené před soudy obou stupňů, a to jak jednotlivě, tak v jejich vzájemných souvislostech (§ 132 o. s. ř.). Poté dospěl k závěru, že rozsudek soudu prvního stupně je ve výroku I v upraveném znění vyplývajícím z výroku I tohoto rozsudku věcně správný.
16. V souzené věci žalobce po několika úpravách žalobního petitu včetně úpravy provedené v odvolacím řízení nakonec požadoval zdržení se zásahů do vlastnického práva žalobců nad míru přiměřenou poměrům imisemi (spadem listů, nažek a větví na pozemek žalobců) ze sousedního pozemku žalovaného. Odvolací soud po doplnění dokazování dospěl k závěru, že rozhodnutí o takto upravené žalobě již lze vykonat a že tato žaloba je i důvodná, byť míru přiměřenou poměrům shledal odvolací soud zcela jinou, než soud prvního stupně. Požadovali-li totiž žalobci rozhodnutí, podle něhož je žalovaný povinen zdržet se jakýchkoli imisí, pak takové rozhodnutí by znamenalo jediné – skácení stromů, (což žalobci původně i výslovně navrhovali), avšak jelikož se jedná o stromy vysázené před 1. 1. 2014, nebylo možno takovému návrhu vyhovět (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2017, sp. zn.

22 Cdo 5259/2015), a proto byl později petit žaloby upraven. Rozhodnutí ukládající zdržet se „jakýchkoliv“ imisí by pak bylo nevykonatelné a v rozporu s hmotným právem (viz např. usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 2. 2021 č. j. 25 Co 216/2020-155), a navíc, jak zmíněno již výše, v dané věci ani neodpovídá výsledku provedeného dokazování.

17. Podle přesvědčení odvolacího soudu je zřejmé, že spad ze stromů javoru [REDAKCE] obtěžuje žalobce ve výkonu jejich vlastnického práva nad míru přiměřenou poměrům (a to poměrům místním i druhovým), přestože nelze žalovanému upřít, že v rámci možností o předmětné stromy pečuje a udržuje jejich kondici. Nikde v [REDAKCE], tedy v obvodu správy žalovaného - snad s výjimkou ulice [REDAKCE], se však nenacházejí obdobně vzrostlé stromy s takovým množstvím spadu, přičemž stromy v ulici [REDAKCE], které jsou spadem asi nejpodobnější, jsou lípy, z nichž nepadají nažky, a spad tudíž není tak významný, aby omezoval vlastníka sousedního pozemku srovnatelně jako stromy javoru [REDAKCE]. V jiných - pokud vůbec srovnatelných - lokalitách je spad z přesahujících stromů oproti spadu na pozemek žalobců minimální, nikoli však samozřejmě žádný (místní poměry). Ohledně druhových poměrů, tedy v podstatě extrémního spadu ze stromů na jinou užitkovou zahradu v odpočinkové zóně, se nepodařilo zjistit spad obdobného rozsahu, přestože v pořadí druhé místní šetření prováděné okresním soudem proběhlo téměř na celém území města [REDAKCE] a jeho závěry jsou velmi podrobné, přičemž nebylo zjištěno, že by podobná okrasná zahrada byla zatížena takovým množstvím spadu (druhové poměry). Je tedy zjevné, že za situace, kdy žalobci musí po dobu minimálně devíti měsíců v roce svou okrasnou zahradu velmi intenzivně a často uklízet - zjevně mnohem častěji než ostatní obyvatelé města, dochází k rušení jejich vlastnického práva spočívajícím v obtěžování spadem ze stromů javoru [REDAKCE] nad míru přiměřenou místním i druhovým poměrům; porušování vlastnického práva žalobců je proto podstatné. V této souvislosti odvolací soud připomíná, že zohlednil i skutečnost, že žalobci si v místě zřídili zahradu teprve asi 30 let poté, kdy tam byly stromy vysázeny, a tudíž bylo lze extrémní spad předpokládat (což však dle ustálené soudní praxe není důvodem pro zamítnutí žaloby); na druhou stranu pozemek žalobců je v katastru nemovitostí veden jako zahrada, nachází se v odpočinkové zóně určené k bydlení a k těmto účelům by tedy měl být nerušeně užíván. I odvolací soud při místním ohledání zjistil, že jsou spadem zaneseny okapy u zahradního domku, výpustě, spadlé nažky se uchytávají v záhonu mezi bramborami, případně v zahradní dlažbě. Je tudíž zřejmé, že tyto imise nad míru přiměřenou poměrům podstatně ztěžují výkon vlastnického práva žalobců, neboť kvůli spadu ze sousedních stromů žalovaného musí vynaložit mnohem více času a energie na úklid zahrady, než jiní obyvatelé města. Na druhou stranu je třeba pro objektivní posouzení celé věci doplnit, že zahrada žalobců je velmi pěkně založená, pečlivě upravená a zjevně neustále obstarávaná; žalobci tedy mají nepochybně již proto, že si na tom, jak zahrada vypadá, zjevně zakládají a tráví spoustu času staráním se o ni, vyšší nároky na její úklid, než je běžné. Zřejmě i z tohoto důvodu původně požadovali skácení jinak poměrně zdravých a bezpečných stromů, čemuž však v občanskoprávním řízení nebylo lze vyhovět, jak popsáno výše, přičemž skácení stromů se nepodařilo prosadit ani žalovanému v řízení správním. Není rovněž bez významu, že ze stromů javoru [REDAKCE] je oproti jiným listnatým stromům podobného vzrůstu spad mnohem větší, když kromě květů a listů mají i nažky. Tyto stromy navíc dorůstají do velkých rozměrů a až topolovitých tvarů, což ovšem odvolací soud - na rozdíl od žalovaného - nepovažuje za tzv. druhové poměry. Ty totiž v uvedeném kontextu dle judikatury neznamenají spad z určitého druhu stromu, nýbrž jak uvedeno výše, druh pozemku, na který spad padá). Přes zohlednění všech shora popsaných relevantních hledisek z různých úhlů pohledu včetně specifík vyplývajících právě z tohoto konkrétního druhu stromů - javoru [REDAKCE] (viz též rozsudek ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. 22 Cdo 223/2005), však odvolací soud dospěl k závěru, že imise jsou v tomto případě extrémní a že vlastnické právo žalobců je spadem ze sousedních stromů významně narušováno.

18. Podstatnou otázkou, kterou se odvolací soud dále musel zabývat, bylo, co je vlastně míra přiměřená poměrům, tedy- dle judikatury – jaká míra imisí by měla být (jaká je v daném případě s ohledem na místní a druhové poměry považována za přiměřenou), a zejména jak ji stanovit, resp. jaké hledisko při určení této míry použít. Stromy javoru ■■■■■ totiž dle závěrů znalce nelze „ořezat až na hlavu“ tak, jako např. tzv. javory kulovité, které často dekorují ulice českých měst. V této souvislosti odvolací soud znovu připomíná, že stromy byly v místě vysázeny dlouho předtím, než žalobci sousední zahradu zakoupili, proto by bylo bývalo vhodné v době zakládání zahrady a organizace pozemku okrasnou část zahrady včetně výstavby bazénu směřovat do jiné části pozemku, než kde žalobci předpokládali nadměrný spad ze stromů, a to jak kvůli eliminaci případných sporů se žalovaným, tak i proto, aby na úklid zahrady (včetně bazénu a zahradního domku) nemuseli vynakládat tolik úsilí. Zároveň však odvolací soud musel vzít v úvahu i tu skutečnost, že pozemek žalobců byl už v době jeho koupě veden jako zahrada, a tedy ať už by v této konkrétní části pozemku bylo umístěno či vybudováno cokoli, měli by žalobci vzhledem k nadměrnému spadu tak jako tak s úklidem jejich zahrady více starostí než ostatní obyvatelé města, resp. ostatní vlastníci téhož druhu pozemku. Navíc je známo, že i majitelé sousedních pozemků v téže lokalitě se žalovaným v podstatě tytéž problémy rovněž řeší, byť dosud ne soudní cestou. Ze všech v řízení vypracovaných znaleckých posudků (znalce ■■■■■ V ■■■■■ K ■■■■■, ■■■■■ J ■■■■■ K ■■■■■, ■■■■■, i znaleckého posudku ■■■■■ P ■■■■■ B ■■■■■, ■■■■■, který měl ve správním řízení funkci revizního posudku k přechozím dvěma) pak shodně vyplynulo, že stromy mají minimálně střednědobou životnost, jsou stabilní, je dán ekologický i rekreační zájem na jejich zachování, a není tedy rozumného důvodu k jejich pokácení. Všichni znalci přitom zároveň hodnotili stromy resp. potřebu ořezu koruny či větví spíše z hlediska veřejnoprávního, tedy zda je či není zájem na zachování stromů z hlediska ekologického a rekreačního a jaká je kondice stromů, a žádný z posudků se nezabýval mírou imisí z těchto stromů z hlediska soukromoprávního, konkrétně ve smyslu § 1013 o. z. Dle znalce ■■■■■ K ■■■■■, ■■■■■, který byl slyšen při jednání odvolacího soudu, přitom nelze provést zásadnější redukční řez, a i kdyby proveden byl, pak by větve (a na nich listy, květy i nažky) vyrazily v jiné části stromu a spad by byl dříve či později stejný, jen „nafoukaný ze strany“. Stromy by se totiž tímto způsobem samy ozdravily a na množství spadu by povolená redukce jejich korun neměla zásadnější vliv. Dle uvedeného znalce pak je míra spadu obtížně vycíslitelná či změřitelná či vůbec určitelná.
19. S ohledem na to, že odvolací soud nedohledal další než výše odkazovanou recentní judikaturu ani odbornou literaturu a dle znalce nelze posoudit míru spadu například jeho objemem či procentuálně určit množství spadu, které je či není přiměřené poměrům, odvolací soud soudcovským uvážením nakonec dospěl k závěru, že jediné možné stanovení míry toho, co je a co není v daném případě obvyklé, je stanovení této míry prostřednictvím frekvence úklidu zahrady žalobců (což ostatně i judikatura ve výjimečných případech připouští – viz např. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 2746/2012), tedy vymezením toho, jak častý úklid je přiměřený poměrům a jaký je již nad míru přiměřenou poměrům, resp. jak často je povinen žalovaný na pozemku žalobců takový úklid konat.
20. Není sporné, že koruny stromů přesahují za hranici pozemku žalobců a že listí a že nažky z nich na pozemek žalobců padají během kalendářního roku o různé intenzitě v závislosti na ročním období a povětrnostních podmínkách, přičemž ke spadu dochází devět měsíců v roce, tedy po celé vegetační období (období, kdy trvají příznivé podmínky pro růst a vývoj rostlin, v mírném pásmu se jedná o období od března do listopadu), přičemž nažky padají nejvíce na podzim, a následně je dle shodného tvrzení účastníků tři měsíce „klid“. Pokud žalobci budou provádět úklid zahrady tak, jak to je obvyklé či běžné v obdobných lokalitách, tedy v zahradě určené k bydlení, na niž dopadají obvyklé imise ze sousedních stromů, hrabáním listí a květů a vytrháváním nažek zhruba jednou měsíčně (to považuje odvolací

soud za přiměřené), pak s ohledem na zvýšené množství spadu (nad míru přiměřenou poměrům) je třeba – proto, aby nedocházelo ke škodám na majetku žalobců, případně k jejich nadměrnému zatěžování úklidem zahrady, bazénu a zahradního domku - po 14 dnech provádět další úklid, tentokrát žalovaným. Žalovaný tedy bude zmíněný „úklid“ zahrady provádět jednou měsíčně od března do září. V říjnu a listopadu, tedy v době zvýšeného spadu listí, pak je dle názoru odvolacího soudu na místě konat ze strany žalovaného popsany úklid zahrady dvakrát měsíčně s tím, že je obvyklé, aby dvakrát měsíčně v této době prováděli úklid i sami žalobci. Pro přehlednost tedy odvolací soud shrnuje, že v období říjen – listopad by měl být prováděn úklid zahrady žalobců každý týden, z toho 1 x 14 dnů žalobci a 1 x 14 dnů žalovaným, a po zbytek vegetačního období, tedy od března do září, by měl být tento úklid prováděn dvakrát měsíčně, z toho 1 x žalobci a 1 x žalovaným. Od prosince do února pak úklid prováděn nebude. Jinými slovy řečeno, uklízení zahrady ze strany žalobců mimo vegetační období jednou měsíčně a v době spadu listí v říjnu a listopadu dvakrát měsíčně považuje odvolací soud i při zohlednění místních poměrů za přiměřené, zároveň považuje za adekvátní úklid zahrady žalobců mimo vegetační období dvakrát měsíčně a v době spadu čtyřikrát měsíčně. Úklid zahrady žalobců ze strany žalovaného ve větším rozsahu než jednou měsíčně a na podzim dvakrát měsíčně pak odvolací soud považuje již za přesahující míru přiměřenou místním i druhovým poměrům. Úklid by přitom měl být prováděn tak, že žalovaný zajistí, aby byly ze zahrady žalobců pečlivě odstraněny listy, vytrhány či sebrány a rovněž odstraněny nažky, případně odklizeny spadané větve. Žalovaný současně vládne svým vlastním aparátem, jehož prostřednictvím je schopen tuto povinnost plnit, neboť je zřizovatelem technických služeb, do jejichž náplně spadají mimo jiné obdobné činnosti na pozemcích ve vlastnictví města.

21. Ze všech shora popsanych důvodů byl rozsudek okresního soudu po úpravě výroku I reagující na upřesnění žalobního petitu potvrzen jako správný (§ 219 o. s. ř.). Rovněž byl potvrzen i v nákladovém výroku III, neboť i ten je správný, když náklady státu byly vynaloženy na znalecký posudek navržený žalovaným, který v řízení neuspěl (výrok I. tohoto rozsudku).
22. Odvolací soud se však nemohl ztotožnit se způsobem, jakým soud prvního stupně rozhodl o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky, neboť podle jeho přesvědčení nelze na žalobce pohlížet jako na ve výsledku plně úspěšnou stranu sporu. Ohledně nákladů prvostupňového řízení vycházel odvolací soud z následujících úvah: Žaloba ze dne 17. 2. 2017 směřovala k odstranění stromů, později obsahovala petit eventuální a poté byla dne 19. 10. 2017 upravena toliko na zdržení se obtěžování nad míru přiměřenou poměrům imisemi. O upravené žalobě rozhodl i okresní soud svým prvním rozsudkem, který byl později usnesením odvolacího soudu zrušen a věc vrácena k dalšímu řízení. Poté upravili žalobci žalobu dne 7. 12. 2017 na zdržení se „jakýchkoliv“ imisí a v tomto smyslu okresní soud 14. 11. 2018 připustil změnu žaloby. O zdržení se „jakýchkoliv“ imisí také nyní přezkoumávaným rozsudkem rozhodl. Po upozornění žalobců odvolacím soudem, že zmíněný petit je nevykonatelný a v rozporu s hmotným právem a že se takto žalobci vlastně oklikou dožadují téhož, co požadovali na začátku řízení (skácení stromů), ač je to v rozporu se zákonem i provedeným dokazováním, upravili žalobci v průběhu odvolacího řízení petit ve výroku I tak, jak o něm nakonec bylo odvolacím soudem rozhodnuto. Ve věci samé tudíž požadovali na začátku řízení i v jeho průběhu před soudem prvního stupně zcela jiné plnění (ve své podstatě stále odstranění stromů), než o němž bylo nakonec rozhodnuto odvolacím soudem, přičemž to, co je míra přiměřená poměrům, tedy podstatu celého rozhodnutí, zpochybňovali až do konce odvolacího řízení. Žalovaný se naopak v průběhu odvolacího řízení zavázal k provádění úklidu jednou měsíčně, což považoval za přiměřené, později prováděl úklid i častěji, žalobci však ani tak nebyli spokojeni a nakonec žalovaný uklízení odpadu ze stromů na popud žalobců ukončil. S ohledem na tento průběh a výsledek řízení

odvolací soud považuje úspěch žalobců v něm pouze za částečný, přičemž shledává i okolnosti zvláštního zřetele hodné, a proto na rozhodnutí o nákladech řízení ve vztahu mezi účastníky aplikoval § 142 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 150 o. s. ř. Průběhu řízení před soudem prvního stupně pak podle odvolacího soudu odpovídá závěr, že žalobci mají právo (každý z nich) na náhradu ¼ nákladů řízení, které tomu kterému z nich v této fázi řízení vznikly. Tyto jejich náklady tvoří jednak náklady, které byly vyčísleny v rozsudku okresního soudu, ale i náklady předchozí části řízení, když žaloba byla záhy (22. 5. 2017) upravena na petit eventuelní (a později na zdržení se imisí). V této souvislosti odvolací soud zohlednil, že judikatura teprve v průběhu prvostupňového řízení dospěla k závěru, že stromy vysázené před 1. 1. 2014 nelze skácet, resp. žalobě na odstranění stromů nelze vyhovět/viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2017, sp. zn. 22 Cdo 5259/2015). Náklady každého ze žalobců v prvostupňovém řízení tak činí z tarifní hodnoty 10.000 Kč (§ 9 odst. 1 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, v aktuálním znění, dále jen „a. t.“) náhradu za 11 úkonů právní služby /dle § 7 odst. 4 v souvislosti s § 11 odst. 1 písm. a), d), g), h.) a. t./, a to převzetí a příprava zastoupení, výzva ke zdržení se rušení vlastnického práva spadem a listí a nažek; předžalobní výzva z 5. 9. 2016, žaloba na zdržení se rušení se výkonu vlastnického práva ze 16. 2. 2017, replika žalobců z 22. 5. 2017 k vyjádření žalovaného, účast na soudním jednání 23. 5. 2017, replika žalobců z 22. 6. 2017 k vyjádření žalovaného, účast na jednání na místě samém 27. 6. 2017, vyjádření žalobců z 19. 10. 2017 k obsahu znaleckého posudku, replika žalobců z 29. 10. 2017 k vyjádření žalovaného, účast na soudním jednání 5. 12. 2017, závěrečný návrh ze dne 7. 12. 2017. Odměna činí 1.500 Kč za jeden úkon, celkem 16.500 Kč, snižena o 20 % dle § 12 odst. 4 a. t. (o 3.300 Kč), tedy 13.200 Kč + 21 % DPH ve výši 2.772 Kč dle § 137 odst. 3 o. s. ř., celkem 15.972 Kč za každého ze žalobců, celkem za oba 31.944 Kč, dále paušální náhrada hotových výdajů (k 11 úkonům právní služby celkem 3.300 Kč dle § 13 a. t. + 693 Kč DPH = 3.993 Kč za oba účastníky), tedy 1.996,50 Kč za každého z účastníků, náhrada cestovného za tři cesty zástupce žalobců z [redacted] k jednání Okresního soudu v Hradci Králové 23. 5. 2017 ([redacted] km), dále na účast na jednání na místě samém 27. 6. 2017 v [redacted] ([redacted] km) a cestovní náklady za cestu osobním automobilem na soudní jednání 5. 12. 2017 ([redacted] km), celkem 634 km, sazba základní náhrady za 1 km 4 Kč, průměrná spotřeba dle TP 5,50 l/100 km, cena pohonných hmot dle vyhlášky 29,80 Kč, na 1 l motorové nafty, náhrada za palivo 1.039,10 Kč, náhrada za použití silničního motorového vozidla 2.536 Kč, cestovní náhrada celkem 3.575,10 Kč + 21 % DPH, tj. 750,80 Kč, celkem 4.325,90 Kč dle § 13 odst. 5 a. t., dále náhrada za zaplacený soudní poplatek ve výši 2.000 Kč, celkem náhrada nákladů obou žalobců v prvním stupni činí **42.262,90 Kč**. Dále se tvoří náhradu nákladů žalobců v (prvním) odvolacím řízení, tedy náhrada za dva úkony po 1.500 Kč – vyjádření k odvolání z 5. 4. 2018 a účast při soudním jednání z 12. 6. 2018, k tomu DPH celkem 2.904 Kč za každého z účastníků, paušální náhrada hotových výdajů 2x 300 Kč, tj. 600 Kč + 126 Kč DPH, celkem 726 Kč a cestovní náklady 1.610,30 Kč, celkem náklady za oba účastníky v prvním odvolacím řízení činily 2.904 Kč + 2.904 Kč + 726 Kč + 1.610,30 Kč, celkem **8.144,30 Kč**. Po zrušení rozhodnutí odvolacím soudem pak v dalším prvostupňovém řízení vznikly žalobcům následující náklady: náhrada za 8 úkonů právní služby po 1.500 Kč (vyjádření žalobců z 10. 9. 2018, účast na jednání na místě samém 13. 9. 2018, za první dvě hodiny, účast na jednání na místě samém za další dvě hodiny, vyjádření žalobců z 2. 10. 2018, účast na jednání na místě samém 4. 10. 2018, účast na jednání na místě samém 4. 10. 2018 za první dvě hodiny, účast na jednání na místě samém za další dvě hodiny, vyjádření žalobců ze 6. 11. 2018 a účast na soudním jednání 13. 11. 2018, celkem za každého ze žalobců 12.000 Kč sníženo o 20 %, tj. 9.600 Kč + 21 % DPH, tj. 2.016 Kč, je 11.616 Kč za každého ze žalobců, dále paušální náhrada 300 x 8, tj. 2.400 Kč a DPH 504 Kč, celkem 2.904 Kč, náhrada cestovních výdajů celkem 3.902,90 Kč, celkem tři cesty z toho jedna k Okresnímu soudu v Hradci Králové ([redacted] km) a dvě k místnímu ohledání ([redacted] km), odměna za zastupování advokátem tak činí za oba žalobce **30.038,90 Kč** včetně DPH.

Celkově žalobcům vznikly náklady řízení ve výši **80.446,10 Kč**, z toho na každého z nich připadá **40.223 Kč**. Jedna čtvrtina z těchto nákladů, kterou je žalovaný povinen každému z nich nahradit, činí **10.056 Kč**. Proto odvolací soud změnil výrok II rozsudku soudu prvního stupně podle § 220 o. s. ř. tak, že žalovaného zavázal k náhradě nákladů řízení žalobců v této výši (výrok II).

23. Pokud jde o náklady druhostupňového řízení, dospěl odvolací soud k závěru, že žalobcům náleží ve smyslu § 224 odst. 1 ve spojení s § 142 odst. 1 a za použití § 150 o. s. ř. z obdobných důvodů, jaké jsou zmíněny výše ohledně rozhodnutí o nákladech prvostupňového řízení, polovina těchto nákladů. Žalobci ještě v průběhu odvolacího řízení setrvali na nevykonatelném a z hlediska hmotného práva nesprávném petitu žaloby, tedy „zdržení se jakýchkoli imisí“ spadem, což by de facto znamenalo, že nesmí na jejich zahradu spadnout ani jeden lístek, květ či nažka. Takový návrh byl nepochybně od počátku nedůvodný, a to jak z hlediska formálního, ani následně i z hlediska provedení dokazování. Je pravdou, že žalobci nakonec petit upravili tak, že požadují zdržení se zásahů nad míru přiměřenou poměrům, což ovšem není zdržení se jakýchkoli imisí, tedy z hlediska obsahového jde o něco zcela jiného, než jak odpovídá pouhé „formální úpravě“. Navíc úklid zahrady v rozsahu, který odvolací soud považuje za přiměřený, žalovaný již v průběhu řízení prováděl a bylo lze se na tomto řešení z jeho strany domluvit. Ač tedy bylo žalobě nakonec vyhověno, stalo se tak právě až po změně postoje žalobců v odvolacím řízení, což je podle přesvědčení odvolacího soudu pádným důvodem k redukcí jim přiznaných nákladů řízení na polovinu toho, co by jim náleželo při plném úspěchu. Náklady, které žalobcům v odvolacím řízení vznikly, tvoří odměna za 9 úkonů právní služby za každého z nich, tedy vyjádření k odvolání ze dne 20. 3. 2019, účast na soudním jednání 4. 6. 2019, návrh na pokračování v řízení 7. 5. 2020, účast na soudním jednání 23. 2. 2021, účast na šetření na místě samém 18. 5. 2021, účast na soudním jednání 8. 6. 2021, závěrečný návrh žalobců z 28. 6. 2021 a účast na soudním jednání 29. 6. 2021, tedy jde o 8 úkonů právní služby po 1.500 Kč, a tedy 12.000 Kč bez DPH, sníženo o 20 %, tedy o 2.400 Kč, tedy 9.600 Kč, 21 % DPH, celkem 11.618 Kč za každého z účastníků (za oba 23.236 Kč), dále paušální náhrada hotových výdajů k 8 úkonům právní služby 2.400 Kč a 21 % DPH tedy 2.904 Kč, dále cestovní náhrady k jednání odvolacího soudu 4. 6. 2019, 23. 2. 2021, 8. 6. 2021 a 29. 6. 2021 (■ km) a na místní šetření 18. 5. 2021 (■ km), celkový počet ujetých kilometrů 1 114, sazba základní náhrady 4,40 Kč, průměrná spotřeba vozidla 5,50 l/100 km, průměrná cena za litr motorové nafty je 27,20 Kč, náhrada za palivo je 1.666,54 Kč, náhrada za použití silničního motorového vozidla 4.901,60 Kč, k tomu 1.379,50 Kč DPH, cestovní náhrada celkem 7.948,50 Kč. Náklady obou žalobců v odvolacím řízení činí **34.084,50 Kč**, z toho na každého ze žalobců připadá **17.042 Kč** a jedna polovina z posledně uvedené částky je **8.521 Kč**.
24. Lhůta k náhradě nákladů řízení byla žalovanému stanovena podle § 160 odst. 1 o. s. ř., určení místa plnění vychází z § 149 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

I. Proti tomuto rozsudku, konkrétně proti části výroku pod bodem I týkajícímu se výroku I okresního soudu je přípustné dovolání za předpokladu, že dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí u Okresního soudu v Hradci Králové a rozhoduje o něm Nejvyšší soud České republiky se sídlem v Brně.

II. Jinak dovolání není přípustné.

Hradec Králové 29. června 2021

JUDr. Alena Bačínová v. r.
předsedkyně senátu